

KÖNYVESPOLC

Babel:

Lovashadsereg



Babelnek az Európa könyvkiadónál most megje-

lent elbeszélései rendkívül izgalmasak: megmutatják nagy orosz szocialista forradalom véres mozzanatait, a forradalom egyszerű, primitív, tudatlan, de mindig hűséges és lelkes hőseit. Erkelletti tehát a forradalmi ügy, ahogy az volt, minden építés és simítás nélkül. Babel kötete három részre oszlik. Az első rész: a Lovashadsereg, a második az ódesszai elbeszélések, és a harmadik része az egyéb elbeszélések. Babel elbeszéléseinek ereje abból ered, hogy ezeket az elbeszéléseket mély humanizmus, az emberek igaz szeretete és megbecsülése hatja át.

NOVÁK KÁROLY:

Találkozásom a történelemmel

Élmű könyvének megírására, amely a Kossuth Könyvkiadónál most jelent meg — a második világháború idején átélte változatos események készítették a szerzőt. Leírja e műben életének egyik jelentős szakaszát. Könyvében élénk színekkel esztétai az állástalan diplomások otthonában, majd pedig az orosz fronton szerzett tapasztalatait. A harcokban nem vesz részt, de a front mögötti városokban szinte érdeklődésével, segíteni akarásával bizalmat tud kelteni maga iránt és sok élményben van része. Az

oroszból emberek a jóakarató barátot látják benne. Leszerelése után bekapcsolódik az ellenállási mozgalomba. Megismerteti az olvasót letelepedésének körülményeivel, börtönben szerzett benyomásaival, s elmondja deportálásának történetét. Az események során hol néhány tollvonással, hol részletesebben mutatja meg azt a rengeteg embert (mind létező személyt), akikkel életében találkozott. Minden sora a friss élmény erejével hat. Érdekes, mint egy kalandregény, s mégis minden szava igaz.

Március 23-án Szegeden TTIT megyei közgyűlés

A TTIT az értelmiség és az ismeretterjesztés tömegszervezete 1953-ban tartott utoljára megyei gyűlést. 1956 őszére terveztek újabb közgyűlést, amit azonban az ellenforradalom megakadályozott. A megyei elnöki bizottság dr. Ormos Pál alelnök elnökségével hétfőn ülést tartott Szegeden, amelyen a városi elnökségek határozatának megfelelően meghatározta a városi osztályülések és a megyei közgyűlés időpontját. A megyei közgyűlést március 23-án, vasárnap Szegeden, az Egyetem aulájában tartják.

Foglalkozott az elnöki bizottság a javaslatokkal. Támogatja a vásárhelyi városi elnökség kezdeményezését, amely szerint a társulat rövidesen kiadja a Vásárhelyi Várlatkönyvet. Szó van arról, hogy ebben az évben a TTIT megyei szervezete egyéb kiadványokat is megjelentet.

A társulat ismeretterjesztő munkája mindjobban a mezőgazdaság felé fordul. A szegedi járás három községében: Balástyán, Szatymazon és Üllésen hathatós gyümölcs- és szőlőtermesztési akadémiát szervez. Az előadás-sorozatot keretében az ország kiváló szakemberei ismertetik a szőlő- és gyümölcstermesztés problémáit, legújabb tudományos eredményeit, a korszerű gyümölcstermesztés módszereit, feltételeit. Az első előadásra február 22-én, szombaton délután 4 órakor kerül sor Balástyán, 23-án vasárnap délután 10 órakor Szatymazon, délután 4 órakor pedig Üllésen. A gyümölcs- és szőlőtermelés új lehetőségei címmel. Előadó Nyújtó Ferenc, Duna-Tisza-közi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet gyümölcstermesztési osztályának vezetője.



Gazdag és termékeny műsort nyújtott a szegedi ifjúsági hangversenysorozat első része

Szép és gazdag élményt nyújtott az öt ifjúsági hangversény, amelyet az Országos Filharmónia vasárnap délutánként a Konzervatóriumban rendezett. A hangversenysorozatnak elsősorban pedagógiai célja volt, hogy művészi élményt támasszon és tanulmányi anyagot elevenítsen fel az ifjúságnak. Változatos műsortervében, az előadók színvonalában meg is felelt ennek a célnak. A Konzervatórium három jeles zongoraművésze és pedagógusa (Rácz Lili, Varju Irma, Bán Sándor) mellett Szendrői Kárpel László izléeses gitárművészetét ismerhettük meg. Felépett a Tátrai-vonósnyegyes, kiróbbanó sikert aratott Várnagy Lajos hegedűjátéka, és a Szegedi Nemzeti Színház három kiváló énekese (Berdál Valéria, Ivánka Irén és Szabó Miklós) interpretált dalokat, áriákat, kitűnő zenéi érzékelés és felkészültséggel. Sajnáljuk, hogy Kürthy Eta ének-művésznő betegesen lepett fel és így nem tudott olyan teljesítményt nyújtani, mint máskor.

A gazdag és termékeny műsorban éppen úgy felelevenedtek a pre-klasszikus mesterek, mint a nagy klasszikusok, romantikusok. Megcsendült a német dal (Schubert, Schumann, Brahms); virtuózan csillogó darabokban sem volt hiány és majd minden népnek legalább egy kimagasló szerzője beleáradhatott a közönség szívébe. Műsorvezető Grien, a francia, a német, az olasz mestereket át Lisztig, Kodályig. E gazdag műsor ellenére mégis hallgathatjuk el, hogy az előadók kissé mostohán kezelték a modern muzsikát, a XX-ik századot. Összesen három élő zeneszerző művét hallottuk (Kodály Zoltán, Vaszy Viktor, Sugár Rezső). Ennek is megvan azonban a bőséges magyarázata, hiszen a hangversenyek pedagógiai célt szolgáltak.

Egy döntő körülményre mégis fel kell hívni a Filharmónia figyelmét: csak a legkiválóbb előadókat léptessék fel Budapestről! Nem az a lényeges, hogy országos névük legyen, hanem hogy mind technikai készségben, mind esztétikai felfogásban legalább egy vonalon mozogjanak az előadók. Szegedi művészekkel. Ellenkező esetben több a kár, mint a haszon! Az ifjúság igazságérzetét sérti, ha az általa szeretett és megbecsült szegedi művész helyett a fővárosból érkezett gyengébb előadót hall; a helyi művészt pedig méltán keseríti, hogy nem kap kellő területet. Hangsúlyozzuk még egyszer, nem az a lényeges, hogy a budapesti művészek országos neve legyen, hanem, hogy magas színvonalú képviselője, mert a szegedi közönség nem „sznob”, hanem igényes. Mind a Szegedi Nemzeti Színház, mind a Konzervatórium tanári kara számos olyan művésszel rendelkezik, akiket örömmel és

érdeklődéssel hallgat az ifjúság.

Az új hangversenysorozatot ismét szép műsort ígér. Fellépnek többek között: Höchtl Margit, városunk egyik legközkedveltebb és legmegbecsültebb zongoraművésznője; Kátrucz Éva (ének), akinek mely dal-kultúráját és bensőséges előadásmódját már többször élvezhettük az elmúlt években; Szendrői Imre, a Pedagógiai Főiskola tanára, Chopin- és Liszt-díjas zongoraművész, Antal Imre, a Konzervatórium volt növendéke; Márfy János, az ismert nevű kiváló szegedi hegedűművész, a zeneművészeti szakiskola tanára és Déry Pál, a szegedi származású bariton-énekes, akit a rádió másorában is többször hallhattuk. Szeretnénk, ha a szepnek ígérkező hangversenysorozatból nemcsak az ifjúság merítené, hanem Szeged városának zenét kedvelő széles tömegei is. DR. NAGY ISTVÁN

Az orvosgyetem citerásainak szép sikere

Nemrégiben a budapesti Rádióban vendégszerepelt a Szegedi Orvostudományi Egyetem citerazenekara. A szereplés óta az ország különböző részeiből levelek özömmel keresik fel rádióhallgatók a zenekar tagjait és vezetőit. Falvakból jönnek levelek, amelyek azt jelentik be, hogy citeragyűjtést szeretnének alakítani. Utóbbiak irnak leveleket, amelyben »Gyuri bácsit« — az együttes hángszermestere, aki maga gyártja a zenekar citeráit — kéri arra, hogy nekik is csináljon citerát.

A nagy siker a zenekar tagjait fellelkesítette. Újabb tagok is jelentkeztek és szorgalmasan járnak a próbákra. A zenekar létszámának növelése lehetővé tette, hogy Majoros József tervei szerint átszervezzék a zenekart és ehhez az átszervezéshez a közeli napokban Horváth Gyuri bácsi meg is teremti az alapot, mert elkészíti az új citerát; a basszus-citerát. Ezután tehát biccoló, prim, mely és basszus-citerán játszik az Orvostudományi Egyetem citerás gárdája.

Félévi börtönre ítélték a „kocsigyáros”

Eveken keresztül, 1954-től folyamatosan köcsik vételével, készítésével és eladásával foglalkozott ipáregény nélkül Csókási István, Balástya, Tancsics Mihály utca 10. szám alatti lakos, volt gyümölcskereskedő. Csókási a zugszatonakon beszerzett köcsikalkatrészekből 14 gumikerekű lovaskocsi eszközölt össze, illetve használt köcsikat egy kis összetakolással »újja« varázsolt. Üzérkedésével sokezer forintos adócsalást követett el. A szegedi járásbíró Csókási Istvánt 6 hónapi börtönre és 10 ezer forint pénzbüntetés megfizetésére ítélt. Ezenkívül a táhacs 38 200 forint adó megfizetésére is kötelezte az üzérkedő Csókásit.

Új védőnők kezdtek munkához

Kétéves elméleti és gyakorlati oktatás után az újszegedi Állami Védőnőképző Intézet 48 hallgatója vette át — az idején is megrendezett búcsúestén — védőnői oklevelét. A családias ünnepség során Borusz Mihályné, az intézet igazgatója és Vecsernyés Béláné osztályfőnök tájékoztatták a hallgatókat a tanulmányi eredményekről és az új védőnők elhelyezéséről. A tanulmányi eredmény a most végzett évfolyamnál igen szép volt. A végzettek nagy százaléka érettségizett, munkás-paraszt származású hallgató. Most, a kétéves tanfolyam elvégzése után visszakérülnek azok közé, akiknek munkája, új, szocialista országot formáló akaratát lehetővé tette, hogy tanuljanak. A kikerülő védőnők a gondtalan diákelet után az

élet nehéz területén végzik munkájukat. Iskolák, anyák, családok egészsége függ helytállásuktól. Nagy izgalommal várta mindenki beosztását. Mikor megkapták oklevelüket és kinevezési papírjukat, mely meghatározta, hol és mit fog tenni. Ezeket, hogy már vendégek csak itt, vége ania az életnek, amit az intézet falai között töltöttek, s ami oly sok kedves emlékkélt töltötte meg őket. A búcsúzó vacsora, a felharsnó tánczené hamarosan feloldták ezt a munkás hangulatot, vidáman felt az este, s másnap hegyenyolc Szegeden végzett védőnő két szep és egy feledhetetlen este emlékével indult el új állomáshelyére, hogy a tanulás után megkezdje munkás életét. — kely —

A „beszélőújság” FELTALÁLÓJA

A fontosabb hírek továbbítása már a legrégebb emberi történelemben is igen fontos szerepet játszott. Agamemnon maglyatűzekkel adta tudtul Trója bevételeit, Hannibal füstjelző tornyokat építtetett Karthágó környékén, Miltiadesz futárt küld a marathoni síkról a negyven kilométerre levő Athénbe, a győzelem hírével. A hír adása és vétele örökös problémája volt és marad az embernek. A feltalálók egész serege igyekszik manapság is megtalálni azt az eszközt, amely leggyorsabban, legmegbízhatóbban tudja a közlés igényét kielégíteni. Az elektromosság feltalálásáig a legkülönbözőbb eszközökkel próbálta az ember az időt és a teret, amely a hír gyorsaságát gátolhatta, leküzdéni. Használtak facsöveket, bambuszszálakat, különböző fonott zsinórokat, üreges falépitményeket, tömör vasrudakat, hogy néhányszáz méterrel árrebb tudják szállítani a közlendőket. Először Reisz német tanítónak sikerült a hangot elektromos árammá átalakítania. De a beszélgetésre alkalmas telefont Bell angol feltaláló szerkesztette meg. Lényegében ezt a Bell-féle telefont tökéletesítette Ediszon. Még ez sem volt azonban több, mint két pont közötti beszélgetésre alkalmas készülék. Egy magyar mérnök, Puskás Tivadar tette a telefont a nyilvánosság számára is hozzáférhetővé azzal, hogy egy központ beiktatásával a kívánt állomásokat egymással összekötötte. E találmány hatalmas jelentőségét maga Ediszon is elismeri a Puskás családnak küldött fénykép dedikálásában. »Puskás Tivadar volt az első ember a világon, aki a telefonhoz központot javasolt. Ediszon, Alva Tamás.«

DIVAT HIRADO

A divat legtöbbször hónapokkal előre gondolkodik, s ezért már megszűntek a melegebb napokra szóló divatújítások. Az első ábra tweed kiskosztümöt mutat elálló, gallér nélküli nyakmegoldással. Alatta pulóver is viselhető. A kosztüm salát két centis sajt anyagból szegik be. — A második ábra különböző színű kosztümről készült. A vállvonásba zippzárat helyeznek. Szoknyája sötétebb színű. A mindenütt zárt kosztümekbát egyszerűségét mintás salát díszít a párizsi vonal szerint mélyen megkötve. — A harmadik ábra kockás anyagú derék alatt fekete övvel készült, delutání fűhát ajánt. A felsőrész hámtis gombolással készült. Dobai Miklós divattervez.

A „beszélőújság” FELTALÁLÓJA

dését. Érdekességként megemlíthetjük, hogy ebben az időben a minisztériumok közül is csak háromnak volt telefonja. A fivér halála után Puskás Tivadar visszatér hazájába és itthon vetődik fejébe a telefonújság megoldásának gondolata. 1882-ben Budapesten is megismertette azt, amit Párizsban már megpróbált, február 12-én a pesti Vigadó épületében rendezett farsangi estélyen helyszíni közvetítést adott a Nemzeti Színházból, Erkel Hunyadi László című operájának előadását továbbította. Végül 1883. február 15-én — a napokban múlt 65 esztendője — szólalt meg a világon először a »Beszélőújság«. Előfizetőit így köszöntötte: »Üdvözljük Budapest lakosságát. Üdvözljük olyan szokatlan módon, amely páratlan az egész világon. Üdvözljük az első várost, amelyből a telefonhírműködő az egész világon győzelmes útjára megindul.« A beszélő újság népszerűségére jellemző, hogy 1930-ban, tehát már a rádió idejében is még tízezer előfizetője volt. Március 16-án lesz 64 éve, hogy Puskás nem él, de a helyi beszélgetéseken kívül — melyet automata kapcsoló már —, a helyközi kapcsolásokat maig is az ő szíztémája szerint bonyolítjuk le. A budapesti helyközi központ közel kétezer beszélgetést kapcsol naponta a külföldre. Ma, amikor olyan telefonok — a televízió — kerülnek forgalomba, amelyek hangot és képet egyidőben közvetítenek, kegyelettel őrizzük Puskás Tivadar, hazánk nagy fia emlékeit és ezekben a napokban rá emlékezünk, ha a sok fáradságos úttól megmentő hallgatót a fűünkhoz emeljük. Szekeres Balázs

S 1879-ben Puskás Párizsban Európa első nagyobb telefonközpontját építi fel. Az 1881. évi párizsi villamossági kiállításon pedig megszervezte a világ első helyszíni közvetítését. Az Opera előadását telefonon továbbította a kiállítás egyik helyiségébe, ahol az érdeklődők tizenhat fülhallgatón hallgathatták. Puskás fivére Budapesten kezdte el a telefonhálózat megépítését. A megemlékezés és a vaskalaposág minden nehézséget kellett leküzdenie Puskásnak ahhoz, hogy hazai talajon diadalt arasson találmánya. Végül is a megmentő hallgatót a fűünkhoz emeljük. Szelkeres Balázs